

ЛІТЕРАТУРА

1. Девкин В. Д. Немецкая разговорная речь: Синтаксис и лексика / В. Д. Девкин. – М.: Международные отношения, 1979. – 256 с.
2. Девкин В. Д. Диалог. Немецкая разговорная речь в сопоставлении с русской : [учеб. пособие для ин-тов и фак-тов иностр. языков] / В. Д. Девкин. – М. : Высш. школа, 1981. – 160 с.
3. Михайлов Л. М. Грамматика немецкой диалогической речи : [учеб. пособие для студентов ин-тов и фак. иностр. яз.] / Л. М. Михайлов. – М. : Высш. шк., 1986. – 110 с.
4. Елькин В. В. Диалогическая речь – основная сфера реализации языковой экономии : дис. на соискание уч. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 „Германские языки,“ / Владимир Витальевич Елькин : Пятигорский гос. лингв.ун-т. - Пятигорск, 2001. – 228 с.
5. Сиротинина О. Б. Современная разговорная речь и ее особенности : [учеб. пособ. для студентов пед. ин-тов по специальности «Русский язык и литература»] / О. Б. Сиротинина. – М. : Просвещение, 1974. – 144 с.
6. Щерба Л. В. Современный русский литературный язык / Л. В. Щерба // Избранные работы по русскому языку. – М.: Учпедгиз, 1957. – С. 113-129.
7. Балли Ш. Французская стилистика / Шарль Балли. – М.: Изд-во иностр. лит-ры, 1961 – 394 с.
8. Горелов И. Н. Невербальные компоненты коммуникации / И. Н. Горелов. – М.: Наука, 1980. – 104 с.

УДК 811.111'37

*Руда О.В.
(Львів, Україна)*

ПЕРЕКЛАДНІ ТЕРМІНОЛОГІЧНІ СЛОВНИКИ (на матеріалі англійської та української мов)

У статті проаналізовані перекладні термінологічні словники англійською та українською мовами.

Ключові слова: *словник, переклад, термінологія, термін, англійська мова, українська мова, термінографія.*

В статтє проанализированы переводные терминологические словари на основе английского и украинского языков.

Ключевые слова: *словарь, перевод, терминология, термин, английский язык, украинский язык, терминография.*

The article is concerned with a comprehensive study of the English-Ukrainian and Ukrainian-English terminological dictionaries.

Key words: *dictionary, translation, terminology, term, English, Ukrainian, terminography.*

© Руда О.В., 2011

У межах терміносистем незмінно відбувається планова систематизація, а саме упорядкування згідно з відповідною організацією та категоризацією сфери науки й техніки, унормування та кодифікація, тобто приведення у відповідність до наявних у мові норм, уніфікація – приведення у відповідність змісту терміна до позначених понять, усунення варіантності й стандартизація, тобто приведення до стандартів терміносистем, зазначає О.О.Селіванова [Селіванова: 667]. А.Баранов звернув увагу на те, що «сьогодні в світі налічується понад 20 тисяч термінологічних стандартів, особливі стандарти з організації терміносистем розробляються не лише на державному й міжнародному рівнях, а й окремими компаніями та фірмами. У цих умовах стандартизація й уніфікація термінів і терміносистем постає не лише як наукова, а й як практична, промислова задача» [цит. за Селіванова: 667]. Саме тому у XXI столітті значно зріс інтерес до укладання перекладних словників із різноманітних напрямів науки та техніки. Адже англо-українські й українсько-англійські термінологічні словники дають можливість фахівцям правильно перекладати науково-технічну літературу з однієї мови на іншу. В.Друзюк, Т.Ярмошук виділяють три основні етапи становлення національної стандартизованої науково-технічної термінології, а саме: 1) лексикографічний етап на якому, укладаються термінологічні та перекладні словники з певних галузей знань; 2) етап усталення термінології, на якому запропонована у лексикографічних джерелах термінологія набуває визнання фахівцями й широкого застосування; 3) етап устандартизування термінології, на якому розробляються й запроваджуються термінологічні стандарти [Друзюк, Ярмошук: 49]. Перекладачам і фахівцям певних науково-технічних сфер дуже потрібні посібники й довідники, де б спеціально розглядалася термінологія різних галузей. Подані перекладні термінографічні джерела охоплюють початок XXI століття, а також є різноплановими за широтою досліджуваних терміносистем.

1. Англійсько-український та українсько-англійський словник сфери економіки й бізнесу: Для студ. екон. спец. / Київський національний економічний ун-т; Криворізький економічний ін-т / Л. С. Коржова (уклад.). — К. : Видавничий дім «Науковий світ», 2005. — 121с.

2. Англійсько-український тлумачний словник термінів з бухгалтерського обліку=English-Ukrainian glossary on accounting / Рівненський держ. технічний ун-т / І. Д. Лазаршина (уклад.). — Рівне, 2001. — 166с.

3. Англо-український дипломатичний словник: Понад 26000 слів і словосполучень / Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. Факультет міжнародних відносин / І. С. Бик (ред.), О. М. Антохів-Сколотдра (упоряд.). — К. : Знання, 2006. — 579с.

4. Англо-український навчальний словник для спеціальності «Облік та аудит» / Укоопспілка; Львівська комерційна академія / В.С. Рудницький (ред.), А.М. Синявська (уклад.). — Л.: ЛКА, 2006. — 83с.

5. Англо-український словник з бізнесу: Понад 18 тис. термінів і термінол. словосполучень / Надія Михайлівна Семко (ред.), Н. М. Семко (уклад.). — Л. : Оріяна-Нова, 2006. — 317с.

6. Англо-український словник з бухгалтерського обліку, аудиту, фінансів та банківської справи: 15 000 слів та словосполучень / В. І. Кушнерик (упоряд.). — Чернівці : Книги-XXI, 2007. — 380с.

7. Англо-український словник з механізації сільського господарства: навч. посібник для підгот. фахівців 6.100102 «Процеси, машини та обладнання агропромислового виробництва» у вищих навч. закл. II-IV рівнів акредитації / М. С. Волянський (уклад.) — Ніжин : ПП Лисенко М.М., 2008. — 415с.

8. Англо-український словник з міжнародної економіки=English-Ukrainian dictionary of International economics: Близько 2600 слів;Для студ. спец.7.030403- «Міжнародні економічні відносини» / Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. Факультет міжнародних відносин / І.М. Грабинський, Б. Ю. Лапчук (уклад.). — Л. : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2001. — 52с. — (Серія «Міжнародні економічні відносини»; Вип.22).

9. Англо-український словник зварювальної термінології. Українсько-англійський словник зварювальної термінології=English-Ukrainian welding dictionary. Ukrainian-English welding dictionary / НАН України; Комітет наукової термінології; Інститут електрозварювання ім. Є.О.Патона; Інститут української мови. — К. : Екотехнологія, 2005. — 256с.

10. Англо-український словник освітньої лексики: Близько 4000 слів і словосполучень / Лариса Вергун (уклад.). — Т.: Підручники & посібники, 2002. — 184с.

11. Англо-український словник юридичних термінів / Одеська національна юридична академія / С.В. Ківалов (ред.), М.Е. Олексєєв (уклад.), В.Я. Мізецька (ред.). — О. : Юридична література, 2004. — 600с.

12. Англо-український словник-мінімум біологічних термінів / Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича / І.О. Кухарська (уклад.), Г.М. Кияшко (уклад.). — Чернівці : Рута, 2002. — 144с.

13. Англо-український соціологічний словник / Київський міжнародний ін-т соціології / В.Паніотто (уклад.). — К. : Видавничий дім «Київо-Могилянська академія», 2006. — 144с.

14. Англо-український тематичний словник для ділового спілкування: Менеджмент, маркетинг, банківська справа:Близько 16 000 слів та словосполучень / І.Г. Анікеєнко (заг. ред.), І.Г. Анікеєнко (уклад.). — К.: Ленвіт, 2003. — 224с.

15. Англо-український тлумачний словник термінів і термінологічних скорочень з екології та охорони довкілля=English-Ukrainian environmental acronyms, abbreviations and glossary of terms / Рівненський держ. технічний ун-т / М.О. Клименко (уклад.). — Рівне, 2001. — 338с.

16. Англо-український юридичний словник=English-Ukrainian Law Dictionary: близько 75 000 терм. / Л.І.Шевченко (ред.), С. М.Андріанов (упоряд.). — К. : Арії, 2008. — 552с.

17. Англо-український юридичний словник=English-Ukrainian law dictionary: близько 75000 термінів / Л.І. Шевченко (ред.), С.М.Андріанов (упоряд.). — К. : Арії, 2007. — 552с.

18. Англо-українсько-російський словник психологічних термінів / М.З.Яцій (відп. ред.), Н.О.Костюк (уклад.). — О.: Астропринт, 2001. — 140с.

19. Бабак Б. Словник авіаційної термінології=The dictionary of aviation terminology/ В. Babak. — К. : Четверта хвиля, 2009. — 96с.

20. Балабан Т. Англійсько-український словник-довідник інженерії довкілля: Близько 15 000 дібраних інж., мед., біол. і правничих термінів, назв і док. урядових установ

англомовних країн зі скороченими формами та поясненнями / Державний ун-т «Львівська політехніка». — Л.: Вид-во Держ. ун-ту «Львівська політехніка», 2000. — 398с. — (Термінографічна серія «СловоСвіт»; № 1).

21. Бехта І., Бехта П. Англо-український словник з деревообробної промисловості / І.Бехта, П.Бехта. — Л.: Світ, 2005. — 352с.

22. Бехта П.А., Бехта І.А. Англо-український українсько-англійський словник з деревообробної промисловості = English-Ukrainian Ukrainian-English Dictionary of Wood Science & Technology / П.Бехта, І.Бехта. — К.: Основа, 2003. — 634с.

23. Богуцький К. І. Українсько-англійський тематичний словник: Понад 10000 слів. — К.: Криниця, 2001. — 484с. — (Сучасні словники України).

24. Борисенко І. І., Саенко В. В., Конончук Н. М., Конончук Т. І. Сучасний українсько-англійський юридичний словник: близько 30 000 термінів і стійких словосполучень. — К.: Юрінком Інтер, 2007. — 632с.

25. Василюк А. В. Педагогічний словник-лексикон. Англо-український. Українсько-англійський / Ніжинський держ. ун-т ім. Миколи Гоголя. — Ніжин: Видавництво НДУ ім. М.Гоголя, 2004. — 155с.

26. Герасимчук Л. ArtLex. Англійсько-український мистецтвознавчий словник: Понад 5 000 слів і понять. — К.: Криниця, 2004. — 96с.

27. Герасимчук Л. Artlex: Англо-український словник мистецтвознавця. — К.: Грот, 2003. — 124с.

28. Герасимчук Л. Новий практичний економічний словник англо-український, українсько-англійський: 30 000 термінів. — К.: Криниця, 2003. — 352с. — (Серія «Сучасні словники України»).

29. Герман Л. В., Шульга І. В. Англо-український словник з агрономії / Харківський національний аграрний ун-т ім. В.В.Докучаєва. — Х., 2008. — 63с.

30. Глосарій та англо-український словник технічних термінів з комп'ютерної техніки: Довідник для студ. напрямів підгот. 0804, 0915, 1601 з поглибл. вивч. інозем. мови / Вінницький національний технічний ун-т / Н.В. Рибко (уклад.), Н.А. Насонова (уклад.) — Вінниця: ВНТУ, 2006. — 59с.

31. Зацний Ю. А., Гармаш О. Л. Англо-український словник сучасної лексики ділової сфери: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Мелітопольський держ. педагогічний ун-т. — Мелітополь: Мелітопольський держ. педагогічний ун-т, 2007. — 213с.

32. Зацний Ю. А., Гармаш О. Л. Англо-український словник сучасної лексики ділової сфери: навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / Мелітопольський держ. педагогічний ун-т. — Мелітополь: Мелітопольський держ. педагогічний ун-т, 2006. — 212с.

33. Іванович А., Коллін П. Г. Англо-український словник маркетингових термінів / О.О. Ківшик (пер.). — Х.: Видавнича група «РА-Каравела», 2002. — 280с.

34. Івкін В. М. Англо-український міні-словник психологічних термінів: Організаційна та економічна психологія / Інститут психології ім. Г.С.Костюка АПН України. Лабораторія організаційної психології; Українська асоціація організаційних психологів та психологів праці. — К.: Міленіум, 2004. — 30с.

35. Калита А. А., Науменко Л. О., Тараненко Л. І., Марченко В. В. Англо-український словник залізничних термінів: для студ. вищих техн. навч. закл. / Державний економіко-технологічний ун-т транспорту. — К.: ДЕТУТ, 2008. — 231с.

36. Карабан В. І. Англійсько-український юридичний словник: Понад 75 тис. слів та словосполучень юрид. підмови та близько 160 тис. укр. перекладних відповідників. — Вінниця : Нова книга, 2004. — 1088с.

37. Коллін П. Г. Англо-український словник друкарської і видавничої справи: Понад 9000 термінів / С.І. Фатій (пер.з англ.). — Х. : Каравела, 2002. — 424с.

38. Коллін С. М. Г. Англо-український словник комп'ютерних термінів: Понад 10000 термінів / В.В. Воробйов (пер.з англ.). — Х. : Книжкове рекламне агентство «РА», 2002. — 480с.

39. Коллін Саймон. Англо-український словник мультимедійних термінів: Понад 3000 термінів та визначень / В.В. Воробйов (пер.з англ.). — Х. : Видавнича група «РА-Каравела», 2002. — 272с.

40. Короткий англо-український тлумачний словник з комп'ютерної техніки / Львівський національний ун-т ім. Івана Франка / Р.Р.Сіренко (уклад.). — Л. : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2005. — 98с.

41. Кочерга О., Мейнарович Є. Українсько-англійський словник природничих термінів із префіксом не- / НАН України; Інститут теоретичної фізики ім. М.М.Боголюбова. — К., 2000. — 96с.

42. Лящук О. Українсько-англійський і англо-український технічний словник=Ukrainian- English & English-Ukrainian Technical Dictionary: Близько 4000 слів і виразів: Спеціальне вид. для працівників ВАТ «ЛПЗ». — 2-ге вид. — Луцьк : МКФ «Християнське життя», 2003. — 183с.

43. Мисик Л. В. Українсько-англійський та англо-український словник правничої термінології: Трудове право та право соціального забезпечення / Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. — К. : Видавничий дім «Ін Юре», 2005. — 300с.

44. Новий англо-український медичний словник: близько 75 000 термінів / В.Л. Ривкін (ред.), Л.І. Шевченко (відп.ред.), М.С. Бенюмович (ред.), В.І.Шматко (відп.ред.). — К. : Арій, 2007. — 784с.

45. Новий англо-український політехнічний словник = New English-Ukrainian polytechnical dictionary: близько 125000 термінів / О.П.Онуфрієнко (ред.), В.В. Бутник (упоряд.). — К. : Арій, 2008. — 704с.

46. Новий англо-український українсько-англійський медичний словник: близько 24 000 термінів / В.І. Шматко (ред.), Н.Р.Мокіна (упоряд.), В.В.Лось (ред.). — К. : Арій, 2009. — 480с.

47. Піхтовнікова Л. С., Морозов І. В., Зембінська Т. М., Семененко Л.О., Богуцька Т. Г. Українсько-англійський словник термінів сільськогосподарської техніки / Харківський національний технічний ун-т сільського господарства ім. Петра Василенка. — Х. : Колегіум, 2008. — 182с.

48. Пройдаков Е. М., Теплицький Л. А. Англо-український тлумачний словник з обчислювальної техніки, Інтернету і програмування. — 1-ше вид. — К. : Видавничий дім «СофтПрес», 2005. — 550с.

49. Пройдаков Е. М., Теплицький Л. А. Англо-український тлумачний словник з обчислювальної техніки, інтернету і програмування. — 2-ге вид., доп. і доопр. — К. : Софт-Прес, 2007. — 824с.

50. Рафалюк В. В., Ловягін О. М. Англо-український і українсько-англійський словник з аналітичної хімії. — Севастополь; Донецьк : Вебер, 2002. — 128с.

51. Саврук М. П. Українсько-англійський науково-технічний словник: понад 120 000 слів та словосполучень / НАН України ; Фізико-механічний ін-т ім. Г.В.Карпенка. — К. : Наукова думка, 2008. — 912с.

52. Саврук Р. О., Данилова З. В. Українсько-англійський, англо-український термінологічний словник для студентів спеціальності «Маркетинг» / Укоопспілка; Львівська комерційна академія. — Л. : Видавництво Львівської комерційної академії, 2003. — 47с.

53. Стрішенець Н. В. Англо-український словник-довідник бібліотечно-інформаційної термінології=English-Ukrainian Glossary of Library and Information Science / НАН України; Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського. — К., 2004. — 332с.

54. Українсько-англійський педагогічний словник=Ukrainian-English pedagogical dictionary: близько 20 000 слів і словосполучень / Т.К.Полонська (уклад.). — К. : Педагогічна думка, 2008. — 448с.

55. Українсько-англійський словник загальнонаукової та науково-технічної лексики / Інститут вищої освіти АПН України / В.Я. Карачун (уклад.), Ю.З. Прохур (уклад.). — К. : Видавець Вадим Карпенко, 2008. — 416с.

56. Українсько-англійський словник: Економіка. Фінанси. Банки. Інвестиції. Кредити=Ukrainian-English Dictionary: Economics. Finance. Banking Investments. Bank Loans: Понад 12500 термінів / С. Я. Єрмоленко (уклад.), В. І. Єрмоленко (уклад.). — К. : Школа, 2003. — 568с.

57. Українсько-англійський словник-мінімум біологічних термінів / Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича / І. О. Кухарська (уклад.), Г. М. Кияшко (уклад.). — Чернівці : ЧНУ, 2003. — 80с.

58. Українсько-англійський словник-мінімум хімічних термінів / Чернівецький держ. ун-т ім. Юрія Федьковича / О. Р. Красічинська (уклад.). — Чернівці : Рута, 2000. — 23с.

59. Фітч Т., Гут І., Кордонець І., Гудзь А. Офтальмологічний словник = Ophthalmic dictionary: Англо-український. — Л. : Кварт, 2006. — 170с.

60. Шевченко В. Е. Англо-український тлумачний словник редакційно-видавничої комп'ютерної термінології: Понад 5 000 слів, словосполучень і скорочень. — К.: Либідь, 2006. — 319с.

61. Шимків А. Англо-український тлумачний словник економічної лексики / С.В. Слухай (наук. ред.). — К. : Видавничий дім «Кисво-Могилянська академія», 2004. — 432с.

62. Юрій С. І., Бескид Й. М., Кузик Ф. К., Дубиніна А. Д., Зубрицький А. В. Англо-український словник ділових термінів. Понад 20000 слів [з додатками]: Для економістів, бізнесменів, фахівців фінансово-кредитної сфери, банківської справи, студ., викладачів, перекладачів: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С.І. Юрій (ред.). — Т. : Карт-бланш, 2003. — 373с.

63. English-Ukrainian Dictionary of Tourism Terminology = Англо-український словник туристичних термінів / Федерація профспілок України ; Інститут туризму / С.Р. Бабушко (упоряд.). — К. : ФПУ, 2007. — 112с.

Проблеми перекладу термінів знаходяться на межі термінознавства і теорії перекладу, а зокрема теорії науково-технічного перекладу. Напрямки прикладної термінографії

є найрізноманітнішими й охоплюють і перетинаються з незліченою кількістю науково-технічних галузей. Потреба бібліографічного опису англо-українських та українсько-англійських термінографічних джерел актуальна не тільки з огляду на невелику кількість відповідної довідкової літератури, а й у зв'язку з важливістю якісної підготовки кваліфікованих фахівців різних галузей науки й техніки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми / О.О.Селіванова. – Підручник. – Полтава: Довкілля-К, 2008. – 712 с.

2. Друзюк В., Ярмошук Т. Деякі аспекти становлення української стандартизованої науково-технічної термінології / В.Друзюк, Т.Ярмошук // Проблеми української термінології. – № 538. – 2005. – С. 49-51.

УДК 811.161.2:81'282.36

*Делюсто М.С.
(Ізмаїл, Україна)*

ГРАМАТИКА УКРАЇНСЬКОЇ ГОВІРКИ У МУЛЬТИЛІНГВАЛЬНОМУ АРЕАЛІ

У статті досліджено лексико-граматичні розряди, граматичні категорії та парадигматику іменних частин мови на підставі свідчень діалектного макротексту української говірки, яка функціонує у мультилінгвальному ареалі межиріччя Дністра і Дунаю. Автор доводить, що граматична система говірки є стійкою щодо впливу інших мов й зберігає свою автентичність.

Ключові слова: *говірка, діалектний текст, граматична форма, граматична категорія, інтерференція.*

Статья посвящена исследованию лексико-грамматических разрядов, грамматических категорий и словоизменения именных частей речи на основе диалектного макротекста украинского говора, функционирующего в мультилингвальном ареале междуречья Днестра и Дуная. Автор доказывает, что грамматическая система говора является стойкой к влиянию других языков и сохраняет свою идентичность.

Ключевые слова: *говор, диалектный текст, грамматическая форма, грамматическая категория, интерференция.*

The article deals with a description of the morphological system of an individual Ukrainian dialect spoken in the area between the Danube and the Dniester rivers based on the dialectal macro texts. The author proves that the grammatical system of the dialect is determined by the historical development of the Ukrainian language rather than the influence of neighboring dialects.

Key words: *dialect, dialectal text, grammatical form, grammatical category, interferention.*

© Делюсто М.С., 2011